

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	53226 Політичні технології та аналітика
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	052 Політологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

23.11.2023 р.

Справа № 1969/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,

Бульбенюк Світлана Степанівна,

Величко Олександр Петрович,

Глушчевський В`ячеслав Валентинович,

Заславська Ольга Олександрівна,

Кузьмук Ольга Миколаївна,

Ларіонов Станіслав Олександрович,

Орехова Тетяна Вікторівна,

Прокоф`єва Олеся Олексіївна,

за участі запрошених осіб:

Костенко Андріана Миколаївна – гарант ОП,

Панасенко Ганна Сергіївна – керівник експертної групи,

Бабарикіна Надія Анатоліївна – член експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський державний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	53226
Назва ОП	Політичні технології та аналітика
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Освітня програма "Політичні технології та аналітика" має чітко сформульовані цілі, які корелюють з місією та стратегією СумДУ. Особлива увага зосереджена на посиленій практичній підготовці здобувачів.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

ГЕР не погоджується з висновком ЕГ про те, що недоліком ОП є відсутність відповіді представника роботодавців щодо змісту освітньої програми на зустрічі з представниками цієї фокус-групи під час проведення акредитаційного візиту до СумДУ. У листі-відповіді від ЗВО на Звіт ЕГ зазначено, що зустрічі з представниками роботодавців з метою обговорення змісту освітньої програми проводилися 25 жовтня 2022 р. і 10 липня 2023 р., також додано зведену таблицю пропозицій і зауважень від роботодавців. На підтвердження факту зустрічей надані покликання на новини зі сторінки кафедри, де розміщено докладну інформацію про проведені заходи.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньої програми відповідає чинному Закону України "Про вищу освіту" та Стандарту вищої освіти для спеціальності 052 Політологія.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

не застосовується

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ГЕР встановлює, що практична підготовка, необхідна для здобуття компетентностей, необхідних у подальшій професійній діяльності, може бути реалізована шляхом запровадження наскрізної практики у другому-третьому семестрах (у третьому семестрі з поєднанням переддипломної практики). Така наскрізна практична підготовка корелюватиме з задекларованою в освітній програмі реалізацією окремих елементів дуальної освіти.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Висновок ЕГ про те, що обсяг ОП та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання, є загалом обґрунтованим. Однак у ГЕР є зауваження з цього приводу, а саме: ГЕР не погоджується з позицією ЗВО і рекомендує переглянути інституційну політику неврахування атестаційного екзамену як освітнього компоненту, що має кредитний вимір.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

ГЕР погоджується з відповіддю, представленою у листі СумДУ, на Звіт ЕГ: зауваження ЕГ про те, що "Перегляд ОП є недостатньо зручним для аналізу повного документа самої ОП" є суб'єктивним судженням.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У СумДУ детально і чітко регламентовані правила визнання результатів, отриманих в інших закладах освіти, у тому числі під час академічної мобільності. Усі нормативні документи, які регулюють означені питання, є у відкритому доступі. Позитивною практикою є участь трьох студентів за ОП в академічній мобільності за програмою "European studies – Domestic Affairs" (12 ECTS) в Латвійському університеті. Оскільки у програмі академічної мобільності беруть участь здобувачі першого року навчання та відповідно до особливостей формування компетентностей по програмі академічної мобільності, передбачено перезарахування результатів навчання в межах ОК2 "Методологія політичних досліджень" (5 кредитів ЄКТС, форма підсумкового контролю - диференційований залік) та ОК4 "Педагогічний практикум із змістовним модулем "Громадянська освіта" (5 кредитів ЄКТС, форма підсумкового контролю - іспит).

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У СумДУ наявні чіткі і зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, вони є у відкритому доступі. Взірцевою практикою є популяризація та впровадження в освітній процес за ОП культури самонавчання (інформальна освіта) та навчання за напрямом неформальної освіти. Підтвердженням активної реалізації такої практики є досвід навчання здобувачів ОП на онлайн-курсах, за якими були перезараховані результати навчання, а саме: онлайн курс "Громадська та політична участь: базовий курс" на освітній платформі Prometheus, 2022 р. (2 здобувачі), були перезараховані окремі теми в рамках ОК7 "Громадсько-політична участь: теорія та практика проєктної діяльності"; онлайн курс "Візуалізація даних" на освітній платформі Prometheus, 2022 р. (2 здобувачі), були перезараховані окремі теми в рамках ОК8 "Політична аналітика. Розробка аналітичних документів"; онлайн тренінг "Social startups in EU" ("Jean Monnet Chair in EU Economic Policy and Civil Society", 2022 р. (3 здобувачі), були перезараховані окремі теми в рамках ОК9 "Аналітика у сфері міжнародної політики".

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Форми та методи навчання за освітньою програмою сприяють досягненню заявлених цілей, зокрема через реалізацію інтерактивних методів (лекції-дискусії, робота в малих групах, мозкові штурми). Окремо ГЕР відзначає позитивну практику використання комп'ютерних технологій, електронних засобів навчання, в тому числі MIX learning, у різних організаційних формах навчання. На зустрічах ЕГ з науково-педагогічними працівниками було підтверджено дотримання принципів академічної свободи в освітньому процесі, на зустрічі ЕГ зі здобувачами дістала підтвердження врахування результатів опитувань студентів при реалізації освітнього процесу та окремих освітніх компонентів.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

У Звіті ЕГ зазначено як слабку сторону освітньої програми відсутність розміщення робочих програм навчальних дисциплін вільного вибору здобувачів за ОП. ГЕР погоджується з відповіддю від СумДУ про оприлюднення силабусів вибіркового дисциплін у каталозі курсів, покликання, надані ЗВО, є функціональними.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

не застосовується

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

не застосовується

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Форма атестації здобувачів повністю відповідає Стандарту вищої освіти для спеціальності 052 Політологія.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Доступність чітких і зрозумілих правил проведення контрольних заходів у СумДУ забезпечується завдяки реалізації позитивної практики функціонування електронної системи особистих кабінетів, яка надає різноманітні можливості користувачам відповідно до їх потреб на загальній інформаційній платформі МІХ.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Позитивними практиками є розроблений у СумДУ онлайн-курс "Академічна доброчесність: виклики, дії, успішні історії" та активна участь ЗВО в міжнародних проєктах ОПТІМА, Erasmus+.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ГЕР погоджується з аргументами, представленими у Листі-відповіді СумДУ на Звіт ЕГ, в якому було висловлено низку зауважень щодо рівня залучення професіоналів-практиків до аудиторних занять.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

ГЕР погоджується з аргументами, представленими у Листі-відповіді СумДУ на Звіт ЕГ, в якому було висловлено низку зауважень щодо проведення міжкафедральних, міждисциплінарних, міжсекторальних наукових досліджень в рамках програм, що фінансуються міжнародними фондами Євросоюзу, Єврокомісії.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Зразковим є підхід до формування потужної матеріально-технічної бази, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, а також супроводу освітнього процесу. Оцінка матеріально-технічної бази СумДУ для реалізації освітньої програми "Політичні технології та аналітика" є важливою, тому що в умовах ковідних обмежень та воєнного стану частина практичних занять за ОП проводилися в аудиторіях. Взірцевою практикою є наявність пункту незламності у СумДУ, що дозволяє не переривати освітній процес в умовах вимкнення електроенергії. Політика створення у бібліотеці СумДУ фізичної, цифрової, інформаційної, суспільної, громадянської, освітньої та економічної безбар'єрності для всіх в умовах воєнного стану є зразковою. Окремо варто відзначити лабораторію віртуальної та доповненої реальності СумДУ як взірцеву практику університетського рівня, під час акредитаційного візиту ЕГ було продемонстровано процес створення голограми політичного лідера та історичної постаті, що засвідчує про можливість використання лабораторії віртуальної та доповненої реальності для забезпечення освітнього процесу за ОП "Політичні технології та аналітика".

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Представники органів студентського самоврядування безпосередньо залучаються до виявлення та належного вирішення запитів, потреб й інтересів здобувачів вищої освіти. Така політика є системною у СумДУ. Зразковою практикою є функціонування Старт-центру СумДУ, на базі якого проводяться навчальні курси, бізнес-ігри, майстер-класи, коуч-тренінги, пітчінги ініціатив, краштести проєктів тощо. Окрема увага приділяється фінансуванню різноманітних соціальних потреб учасників освітнього процесу та соціальних ініціатив: дотацій комплексу громадського харчування СумДУ, надання матеріальної допомоги, поліпшення умов проживання у студентських гуртожитках (додатково до плати за проживання) тощо. Взірцевою практикою за освітньою програмою є розміщення на сторінці кафедри психології, політології та соціокультурних технологій переліку рекомендованих відкритих онлайн-курсів для навчання в інформальній та неформальній освіті. Окремо варто відзначити функціонал сайту Libguides, завдяки якому здобувачі можуть безкоштовно користуватись платформою, на якій систематизовані всі інформаційно-освітні ресурси за їх спеціальністю, а саме: періодичні видання, наукова література, навчальні видання, корисні джерела та онлайн-курси. Взірцевою практикою університетського рівня є функціонування кімнати для дітей Центру підтримки сім'ї "Студентський лелека", в якій створені умови для перебування немовлят, дітей молодшого, дошкільного та молодшого шкільного віку. На думку ГЕР, подібна практика має високу соціальну цінність в умовах воєнного стану.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

В умовах воєнного стану зразковою практикою є створення у СумДУ пунктів освітньої незламності з забезпеченим енергетичним живленням, що робить освітній процес безперервним, а також функціонування 9 укриттів, які є в кожному кампусі ЗВО.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

ГЕР погоджується з аргументами, представленими у Листі-відповіді СумДУ на Звіт ЕГ, в якому було висловлено низку зауважень щодо рівня залучення студентського самоврядування до процесу формування та моніторингу освітньої програми.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

ГЕР погоджується з аргументами, представленими у Листі-відповіді СумДУ на Звіт ЕГ, в якому було висловлено низку зауважень щодо відсутності системного опитування представників роботодавців.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

У Відомостях самооцінювання ОП зазначено, що Гарант та НППІ ОП взяли участь у загальних зборах щодо підсумків процесів акредитації освітніх програм СумДУ у 2022-2023 н.р. У листі-відповіді на висновок ГЕР СумДУ надає докладні пояснення та покликання на відповідну інформацію щодо врахування результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Університеті.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими та зрозумілими.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

У СумДУ наявна практика оприлюднення проєктів на офіційному сайті у Каталозі освітніх програм, архів проєктів ОП зберігається.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

ГЕР погоджується з аргументами, представленими у Листі-відповіді СумДУ на Звіт ЕГ, в якому було висловлено низку зауважень щодо оприлюднення повної інформації про зміст вибіркових дисциплін.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Продовжувати системну роботу щодо вдосконалення освітньої програми на рівні проектування та визначення цілей з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. При перегляді та оновленні ОПП на 2024-2025 навчальний рік розглянути можливість запровадження наскрізної практики у другому-третьому (у третьому семестрі можливе поєднання з переддипломною практикою) семестрах, зважаючи на основний фокус ОП та спеціалізації та на задекларовану реалізацію в ОП окремих елементів дуальної освіти. 2. При наступному перегляді ОП спланувати навчальний час (у кредитах ЄКТС) на підготовку і складання атестаційного екзамену.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ГЕР вважає, що висновки ЕГ про недостатню зручність перегляду ОП на офіційному сайті СумДУ у відповідній вкладці є неогрунтованими (містять елементи оціночних суджень) та погоджується з відповіддю, наданою ЗВО, щодо цього зауваження.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

-

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

ГЕР підтримує рекомендації ЕГ.

Критерій 6. Людські ресурси

ГЕР погоджується з відповіддю, наданою СумДУ у Листі на Звіт ЕГ.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ГЕР підтримує рекомендації ЕГ.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

ГЕР рекомендує розвивати практику розміщення на офіційному сайті СумДУ максимальної повної інформації про врахування зауважень і пропозицій, висловлених за результатами попередніх акредитацій, проведених у ЗВО, що сприятиме підвищенню рівня прозорості процесів внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу та моніторингу динаміки змін в університетській системі забезпечення якості освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Підтримувати належний рівень правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, продовжувати практику розміщення проєктів освітніх програм у відкритому доступі для публічного обговорення та збереження архіву проєктів освітніх програм.

Критерій 10. Навчання через дослідження
не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ШАУЛЬСЬКА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА